

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. Харків)

На правах рукопису

КУДЕЛЯ ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 338.432

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ
ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Науковий керівник :
Фірсов Євген Олександрович
доктор економічних наук, професор

м. Харків -2016р.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ.	13
1.1 Сутність забезпечення розвитку економічної безпеки підприємств та її основні складові	13
1.2 Визначення чинників впливу на управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств.	29
1.3 Способи та підходи до управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств	45
Висновки до розділу 1	66
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	69
2.1 Стан і тенденції управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств Луганської області в сучасних умовах господарювання	69
2.2 Управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств Луганської області	85
2.3 Формування способу оцінки системи управління економічною безпекою підприємств	105
Висновки до розділу 2	128
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	131
3.1. Розробка моделей оцінки управління економічної безпеки сільськогосподарських підприємств	131
3.2 Розробка структури та інструментарію організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою підприємств	157
3.3 Впровадження служби економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, як один із шляхів підвищення економічної безпеки на сільськогосподарських підприємствах	173
Висновки до розділу 3	182
ВИСНОВКИ	189
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	197
ДОДАТКИ	217

ВСТУП

Актуальність теми. У ринковій економіці виробничі одиниці, що існують в різних організаційно-правових формах, володіють повною економічною самостійністю і здійснюють свою виробничу діяльність в умовах невизначеності і непередбачуваності. Крім того, на розвиток підприємництва впливають і такі чинники, як нестабільна політична та соціально-економічна ситуація в країні, міжнаціональні, регіональні, територіальні конфлікти, недосконалість комерційного законодавства, криміналізація суспільства, шахрайство, корупція та ін. Підприємства самі визначають свою економічну політику, формують портфель замовлень, організують виробництво і збут продукції, повністю відповідають за результати господарської діяльності. Все це, безсумнівно, актуалізує проблему забезпечення економічної безпеки бізнесу. Трансформація економіки під впливом ринкових механізмів приводить до виділення в окрему самостійну функцію держави — забезпечення її економічної безпеки з позиції, як інтересів особи і колективу, так і складної сукупності національних інтересів. Зважаючи на це, можна пояснити закономірність зміни підходу до поняття «економічна безпека» в сучасних умовах, адже його зміст з площини, підпорядкованої раніше здебільшого державним інтересам, переходить у царину реальної економіки, торкаючись рівня суб'єктів підприємництва різних форм власності та виробничо-господарської спеціалізації.

Стабільність економіки підприємства передбачає надійність усіх елементів економічної системи, захист усіх форм власності, створення гарантій для ефективної підприємницької діяльності, здатність до розвитку і прогресу, що забезпечує захист підприємства та його стійку економічну безпеку. Успішне, повноцінне і ефективне вирішення завдань, що стоять перед економікою держави в цілому, багато в чому залежить від результативності діяльності її виробничих одиниць. Якщо економіка спирається на потужну виробничу базу, на міцні, високорозвинені виробничі одиниці, які здатні успішно досягати поставлених цілей, то і вся сукупність економічних потреб суспільства буде задовольнятися своєчасно. Вказані проблеми є досить актуальними і практично значимими в умовах ринкового розвитку національної економіки та її інтеграції в європейський простір.

Широкому спектру питань пов'язаних із проблемами економічної безпеки підприємств та теоретико-методичних аспектів економічної безпеки присвячені праці багатьох зарубіжних вчених, серед яких можна відзначити: О. Ареф'євої, В. Сенчагова, Л. І. Абалкіна, А. В. Архипової, О.А. Бородіна, Д.Л. Ламберта, Л.П. Гончаренка, Т.Є. Кочергіної, Р.А. Караллі, С. К. Мішри, Д. Задорожнього, К.С. Самсонова, А. А. Спиридонова, А. І. Татаркіна. Науково-методичні аспекти економічної безпеки досліджували науковці різних країн, зокрема такі вітчизняні вчені, як: В. Щелкунов, В. Губський, В. М. Геєць, О. Кірієнко, Т. Т. Ковальчук, А. Г. Пастернак-Таранушенко, Т. Кузенко, В. Тамбовцев, Є. Олейник, О. Грунін, А. Колосов, А. Шликов, Г. В. Козаченко, М. Єрмошенко, В. Мунтіян, Г. Задорожній, А. Ляшенко, А. Ткаченко, В. Прохорова, С. Ілляшенко, Н. Реверчук, Г. Швиданенко, Д. Ковальов, О. Барановський, Л.М. Березіна, М. Бендіков, В. Т. Сухоруков, О. А. Кіріченка, Б.В. Буркинський, Б.І. Валуєв, В. І. Гринчуцький, І. І. Грузнов, Ф. І. Євдокімова, Я. А. Жаліло, В. Г. Забродський, Н.П. Капустін, Ю.І. Когут, Ю.Г. Лисенко, С.Г. Міщенко, Є.А. Олейніков, А. І. Паламарчук, В. С. Пономаренко, В. П. Пономарьов, Н. Л. Послужна, Р.А. Руденський, І.І. Туболец, А. А. Чернявський.

Деякі із них дають свої тлумачення економічної безпеки від вузького до дедалі ширшого значення, пропонують різні підходи до оцінки стану економічної безпеки з використанням інтегрального показника рівня економічної безпеки, системи показників за частковими функціональними критеріями економічної безпеки, індикаторів економічної безпеки та показників прибутку, як передумови для визначення стану економічної безпеки тощо. Однак усі ці підходи не завжди можна пристосувати до сучасних умов, які створюються під впливом нових економічних відносин, оскільки деякі обчислення є складними, а їх практичне застосування не завжди можливе.

Ефективна економічна безпека підприємства може сформуватися лише на науково-обґрунтованому визначенні поняття економічної безпеки та чіткому організаційно-економічного механізму, що спроможний гарантувати економічну безпеку й визначити порогові показники економічної безпеки, які б мали практичне застосування. На сьогодні дослідженням спрямованим на вирішення засобів та підходів щодо забезпечення економічної безпеки з урахуванням особливостей діяльності

сільськогосподарських підприємств недостатньо приділена увага. У даних роботах зазначається, що економічна безпека підприємств є складним поняттям, що знаходиться під впливом багатьох чинників і комплексно характеризує діяльність підприємства. З іншого боку, економічна безпека є динамічною економічною категорією, яка потребує постійного цілеспрямованого управління, а також недостатнє дослідження питань розвитку системи управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств зумовлює необхідність розробки методичного забезпечення цього процесу та формування відповідного організаційно-економічного механізму системи управління економічною безпекою підприємств, інструментів оцінки її стану, що й зумовило вибір теми дисертаційної роботи, її актуальність та практичну значущість. В зв'язку з цим виникає нагальна потреба в науковій і практичній доробці даної проблеми, підготовці рекомендацій по забезпеченню організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою підприємства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до тематики науково-дослідних робіт Луганського національного аграрного університету в межах теми: «Формування механізму управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств (номер державної реєстрації 0112U001718). Автором запропонована структура організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою та методика оцінки стану системи управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є розробка теоретико-методичних засад для створення, впровадження та використання в межах підприємства комплексної системи управління важливою складовою, якої є використання механізму, націленого на досягнення і підтримку економічної безпеки та розробка організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою підприємства в сучасних умовах господарювання. Досягнення зазначеної мети передбачає постановку та вирішення таких **завдань**:

- на основі проведеного дослідження систематизувати теоретико-методичні підходи щодо визначення сутності поняття «економічна безпека підприємства» та встановити її місце в системі управління підприємством;

- виділити основні складові економічної безпеки сільськогосподарських підприємств;
- обґрунтувати способи та підходи щодо формування організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою підприємств;
- обґрунтувати вибір способу оцінки ефективності системи управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств;
- проаналізувати стан та динаміку фінансово-економічних показників діяльності сільськогосподарських підприємств Луганської області в контексті забезпечення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств;
- визначити чинники, що впливають на формування економічної безпеки підприємств та встановити функціональні підсистеми оцінки стану управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств;
- удосконалити систему оцінювання економічної безпеки підприємств та розробити власну модель оцінки управління економічною безпекою підприємств;
- удосконалити структуру організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств та створити службу економічної безпеки сільськогосподарських підприємств.

Об'єкт дослідження — процес формування механізму управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств.

Предмет дослідження — теоретико-методичні та прикладні аспекти формування механізму управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств.

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою дисертаційної роботи є використання загальнонаукових прийомів і методів дослідження, які ґрунтуються на сучасних наукових концепціях управлінської, економічної та споріднених з ними наук та основних положеннях економічної теорії, наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем теорії і практики економічної безпеки сільського господарства. Зокрема, одним з методів є метод діалектичної та наукової абстракції: при дослідженні економічної сутності категорії «економічна безпека підприємств». При проведенні дослідження були використані також такі методи та

прийоми, як монографічний (при всебічному вивченні окремих явищ, процесів та виявленні причино-наслідкових зв'язків та елементів організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою підприємств; метод статистичних групувань (при дослідженні тенденції ефективності основних показників фінансово-економічної діяльності сільськогосподарських підприємств та встановлення взаємозв'язку і залежності між показниками економічної безпеки підприємств); діалектичний-для аналізу формування та поглибленої сутності визначення «економічна безпека сільськогосподарського підприємства», кореляційно-регресійний аналіз для виявлення тісноти зв'язку між показниками, що впливають на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств та економічну безпеку підприємства; графічний (для ілюстрації впливу чинників на управління економічною безпекою); прийом порівняння (при проведенні зіставлення та деталізації даних аналізу економічної безпеки сільськогосподарських підприємств); абстрактно-логічний (для формулювання теоретичних узагальнень та висновків); соціологічний (в ході проведення емпіричних досліджень та анкетних опитувань); графічних методів та моделювання - для формування організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств та розробки дендрограми комплексного показника оцінки економічної безпеки сільськогосподарських підприємств. Обробка матеріалів здійснювалась із використанням сучасних інформаційних технологій та програм.

Інформаційною базою дослідження є праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з питань теорії управління, менеджменту організацій; аналізу господарської діяльності підприємств; чинні нормативно-правові акти; офіційні статистичні дані Державної служби статистики України; річна фінансова звітність та дані управлінського обліку сільськогосподарських підприємств Луганської області, інформаційно-аналітичні матеріали, науково-методичні розробки та результати емпіричних досліджень автора та результати власних спостережень щодо проблем формування механізму управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств, матеріали засобів масової інформації та інформаційні ресурси мережі Internet.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні положення дисертації,

що визначають її наукову новизну і виносяться на захист, конкретизуються в наступному:

вперше:

- побудовано дискримінантну модель оцінки економічної безпеки сільськогосподарських підприємств з використанням в якості прогностичного значення комплексного показника оцінки економічної безпеки сільськогосподарських підприємств, яка дає змогу підвищити рівень економічної безпеки сільськогосподарських підприємств.

удосконалено:

- визначення терміну «економічна безпека сільськогосподарського підприємства», під якою на відміну від наявних слід розуміти, стан його виробничо-господарських ресурсів, завдяки чому підприємство здатне успішно та вчасно протистояти можливим ризикам і загрозам, досягати поставлених цілей та завдань, виходячи з обраної ним концепції й стратегії розвитку. В контексті чого підприємство спроможне ефективно використовувати трудові, матеріальні ресурси на основі досягнення науки та техніки з метою виробництва товарної продукції сільського господарства, яка користується надійним попитом, а також здатність одержувати значні прибутки від реалізації сільськогосподарської продукції, які необхідні для організації розширеного відтворення.

- структуру організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств, яка на відміну від існуючих, поширена суб'єктами та об'єктами управління, системою інформаційно-аналітичного забезпечення, важелями та чинниками впливу на економічну безпеку підприємств, методами та принципами, які забезпечують цілеспрямованість та дієздатність його підсистем;

- розроблено систему комплексної системи оцінки економічної безпеки на основі математичної моделі, що на відміну від існуючих, враховує сукупність згрупованих показників щодо впливу важливих чинників на рівень рентабельності сільськогосподарських підприємств з урахуванням ступеня фінансових ризиків, які дозволить підвищити рівень ефективності виробництва сільськогосподарських підприємств.

емств в сучасних умовах господарювання. Дана модель слугує інструментом управління економічною безпекою підприємства та підвищення фінансової стабільності та подальшого розвитку сільськогосподарських підприємств; господарювання та може бути використаною для управлінських рішень з метою підвищення та стимулювання подальшого розвитку підприємства.

набули подальшого розвитку:

- науково-методичні засади сутності забезпечення розвитку економічної безпеки підприємств та її основні складові, що на відміну від існуючих, дозволяють виокремити основні складові економічної безпеки сільськогосподарських підприємств;

- чинники впливу на економічну безпеку сільськогосподарських підприємств, які на відміну від існуючих, поширені інформаційно-комунікаційними, організаційно-інноваційними та історичними чинниками впливу на економічну безпеку сільськогосподарських підприємств;

- теоретичні узагальнення сутності підходів щодо управління економічною безпекою підприємств, які на відміну від існуючих, дозволили розглянути систему управління нею, як комплексу заходів з безперервного управління функціональними підсистемами підприємства з урахуванням чинників впливу на ухвалення управлінських рішень, спрямованих на його стійкий розвиток;

- система показників оцінки стану управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств, яка на відміну від існуючих, доповнена підсистемами «інформаційна» та «екологічна» із відповідними показниками оцінки економічної безпеки підприємства, завдяки чому забезпечується комплексне врахування впливу чинників на економічну безпеку підприємств, що дозволяє планувати адекватні заходи зі своєчасного попередження кризових ситуацій.

Практичне значення отриманих результатів. Розроблені в дисертаційній роботі підходи і способи та одержані результати становлять собою методичну основу для формування та розвитку системи управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств. Розроблені теоретичні та методичні положення доведено до рівня конкретних пропозицій, які впроваджені на підприємствах. До резуль-

татів, що мають найбільше практичне значення для підприємств, належать пропозиції щодо:

- проведення оцінки стану системи управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств;
- формування організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств.

Наукові результати дисертаційної роботи знайшли практичне застосування в діяльності окремих підприємств, що підтверджується відповідними довідками про впровадження, зокрема: СТОВ «Зоряне» Білокуракинського району Луганської області (довідка № 239 від 18.03.2016р.) впроваджено службу економічної безпеки підприємства, завдяки запропонованих заходів технологічних інновацій у рослинництві, економічний ефект визначається відношенням витрат на створення та функціонування служби економічної безпеки підприємства до суми загального економічного ефекту від застосування технологічних інновацій в рослинництві; СТОВ «Калинівське» Білокуракинського району Луганської області (довідка № 23 від 21.03.2016р.) розроблена дискримінантна модель прогнозування рівня економічної безпеки підприємства з використанням в якості прогнозного значення комплексного показника оцінки економічної безпеки підприємства, яка дає змогу підвищити економічну ефективність сільськогосподарського виробництва та рівень економічної безпеки підприємства. СТОВ МТС «Альянс» Білокуракинського району Луганської області (довідка № 30 від 22.03.2016р.) обґрунтовано основні групи сільськогосподарських підприємств, які дають можливість підготувати рекомендації щодо підвищення ефективності виробничої діяльності підприємств та поліпшити організаційно-економічний механізм управління економічною безпекою підприємств з урахуванням їх особливостей, ФГ «Форвард-2» Білокуракинського району Луганської області (довідка № 411/01 від 23.03. 2016р.) використання та оцінювання групи показників економічної безпеки за підсистемою «інформаційна» та «екологічна» підсистеми управління економічною безпекою підприємств. СТОВ «Солідарнівське» Білокуракинського району Луганської області (довідка № 494 від 24.03.2016р.) система комплексної оцінки економічної безпеки підприємства, яка базується на математич-

ній моделі оцінки економічної безпеки підприємства, що враховує сукупність згрупованих показників щодо впливу важливих чинників на рівень рентабельності підприємства з урахуванням ступеня фінансових ризиків, що дозволить підвищити рівень ефективності виробництва та фінансово-економічний стан підприємства в сучасних умовах та може бути використана для ухвалення управлінських рішень з метою підвищення та стимулювання подальшого розвитку підприємства та слугує інструментом управління економічною безпекою підприємства для подальшого розвитку функціонування сільськогосподарського підприємства, ДПА «Укргростар» Білокуракинського району Луганської області (довідка № 67 від 25.03.2016р.) комплексний спосіб оцінювання рівня економічної безпеки підприємства системи управління економічної безпеки підприємства.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою роботою, у якій наведено авторський підхід до вирішення проблеми управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств. Наукові положення, розробки та висновки дисертаційної роботи є результатом самостійного дослідження в галузі формування системи управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств. Особистий внесок здобувача в працях, опублікованих у співавторстві, конкретизовано в списку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження, висновки та пропозиції доповідалися та отримали схвалення на конференціях різного рівня: міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми розвитку сучасної економіки і права» (13-14 грудня 2012 р., м. Луганськ), VI міжнародній науково-практичній конференції «Економічні, екологічні та соціальні проблеми вугільних регіонів СНД» (19 квітня 2013 р., м. Краснодар); V Всеукраїнській науково-практичній конференції із міжнародною участю студентів та молодих вчених: «Виховання, освіта, менеджмент, філософія, право: історичний аспект» (17-20 вересня 2013 р., м. Євпаторія), міжнародній практичній інтернет-конференції «Актуальні питання економіки та управління у сучасних соціально-економічних умовах» (14-15 жовтня 2013р. м. Дніпропетровськ), міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні напрями та аспекти соціально-економічного розвитку держави в умо-

вах глобалізації» (18-20 квітня 2013 року, м. Хмельницький), III міжнародній науково-практичній конференція студентів, аспірантів, докторантів та молодих вчених «Сучасні тенденції розвитку права та економіки» (24-25 квітня 2013 рік, м. Луганськ), II міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми розвитку сучасної економіки і права», міжнародній науково-практичній конференції «Економічні підсумки 2013 року: досягнення тенденції та прогнозування» (27-28 грудня 2013р. м. Сімферополь), III міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми світової і національної економіки в умовах глобалізації» (Частина I 21-22 лютого 2014 р., м. Одеса), II Всеукраїнській науковій інтернет-конференції «Україна в геоекономічному просторі: глобальні виклики, сучасні тренди розвитку соціокультурної трансформації» (16 травня 2014р. м. Тернопіль), V науково-практичній конференції «Проблеми розвитку економіки і права», 2014 р., м. Кам'янськ–Шахтинський), IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Інтеграція науки і практики, як механізму розвитку вітчизняних і наукоємних технологій» (12 листопада 2015 р. м. Новочеркаськ), міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток нової економічної системи на світовому, державному та регіональному рівнях» (30-31 січня 2015 р., м. Львів), міжнародній науково-практичній конференції «Аграрна наука, освіта, виробництво: Європейський досвід для України» (10 листопада 2015 р., м. Житомир).

Публікації. За результатами проведених досліджень автором опубліковано 24 наукові праці загальним обсягом 6,40 д.а., із яких особисто авторі належить 4,7 друк. арк., зокрема: із них 7 публікацій – у наукових фахових виданнях України (обсягом 3,27 д.а.), 3 статті-у зарубіжних виданнях (обсягом 1,3 д.а.), 15 публікацій – у матеріалах наукових конференцій(обсягом 2,1 д.а.).

Структура і обсяг роботи. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (207 найменувань на 20 сторінках) та додатків. Основний зміст дисертації викладений на 196 сторінках, робота містить 28 рисунків, 29 таблиць, 32 додатків на 90 сторінках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арефьева О. В. Планирование экономической безопасности предприятий/ О. В. Арефьева, Т. Б. Кузенко. - К.: Изд-во Европейского. ун-та, 2005.- 170 С.
2. Амитан В. М. Економічна безпека: концепція й моделі/ Амитан В. М.// Економічна кібернетика. – 2009. – № 3. – С.13-20.
3. Андрійчук В. Г. Економіка діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: монографія /В. Г. Андрійчук.- К.: КНЕУ, 2002.- 624с.
4. Андрющенко М. П. Економічна безпека підприємства в аспекті ресурсного підходу: [електроний ресурс]/Андрющенко М. П., Озаріна О. В.–Режим доступу: http://www.rusnauka.com / 22_NIOBG_2007/ Economics /24859.doc.htm
5. Бакушевич І. В. Економічна безпека регіонів України: аналіз сучасного стану та можливості забезпечення / І. В. Бакушевич, В. П. Мартинюк // Логістика: Вісник ДУ «Львівська політехніка». – 2001. – № 416. – С. 14–20.
6. Бандурка О.М. Основи економічної безпеки: підручн./ О. М. Бандурка, В. Є. Духов, К. Я. Петрова, І. М. Черв'яков.- Харків: вид-во нац. ун-ту внутр. справ, 2003.- 236с.
7. Барановський О. Визначення показників економічної безпеки/О. Барановський//Економіка, фінанси, право.–1999.–№ 8.–С. 14 – 16.
8. Барчан Г. Ю. Безпека і бізнес: правові та управлінські аспекти: [монографія]/Г. Ю. Барчан, О. Г. Барчан [за ред. Барчан Г. Ю.] - К.: Сталь, 2008- 164 с.
9. Башинська І. О. Уточнення визначення дефіції та економічного змісту поняття «економічна безпека підприємства» [колективна монографія]–Дніпропетровськ: ФОРМ Дроб'язко С.І., 2014.-Т.2.- 349 с.
10. Білоус О. Г.Глобалізація та безпека розвитку / О. Г. Білоус .- К.: Інститут глобалістики, 2001.-733с.
11. Беликов О.Оснoвы комплексной системы обеспечения экономической безопасности бизнеса [текст]/ О.Беликов // Менеджмент и менеджер.-2007.-№ 11.-С.43-52
12. Белокуров В. В. Структура функциональных составляющих экономической безопасности предприятия [электронный ресурс]/ В. В. Белокуров. – режим доступу:

<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3774/1/>

13. Белоусова І. А. Управлінський облік — інформаційна складова системи економічної безпеки підприємства: монографія/ І. А. Белоусова. — К.: Дорадодрук, 2010.- 432 с.
14. Бенди́ков М. А. Экономическая безопасность промышленного предприятия в условиях кризисного развития /М. А. Бенди́ков// Менеджмент в России и за рубежом.-2000.- №2. -с.7-30
15. Береза З. В. Суть та складові економічної безпеки підприємства/ З. В. Береза // Наука й економіка.- 2009.-№ 4 (16),т.2- С.59-64.
16. Бе́ляев А. А. Систематология организации/А. А. Бе́ляев, Э. М. Коротков. М.: ИНФРА.- М., 2000.- 182 с.
17. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия/ И. А. Бланк. — К.: Эльга, ника-центр, 2004. — 784 с.
18. Близнюк А. О. Методичні рекомендації щодо рекомендації інтеграції підрозділу управління економічною безпекою організаційних структур управління / Вісник Харківського національного автомобільно - дорожнього університету:Економічні науки .- 2014.- Випуск.136 .- С.83-87.
19. Богдан О. І. Дослідження інтересів підприємства щодо його економічної безпеки /О. І. Богдан, С.О. Михайлюк // Вісник економічної науки України. — 2009. — №1. — С. 36-38.
20. Богачев В. И. Новая мировая экономика и Украина: монография /В. И. Богачев, В. Г. Ткаченко и др.—Луганск: Книжковий світ, 2004. — 108 с.
21. Бондарчук Ю. В. Безпека бізнесу/ Ю. В. Бондарчук, А. І. Марущак: організаційно - правові основи: науково-практичний посібник. — К. : Скіф, КНТ, 2008. — 372 с.
22. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Т. Г. Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич, Каркавчук В. В., [за ред. Т. Г. Васильціва]. — Львів: Видавництво, 2012. — 386 с.
23. Васенко В. К. Економічна безпека держави, суб'єктів господарювання та ті-

нтова економіка: [кол. мон./ за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. Васенка В. К. Черкаси: Маклаут, 2010.-346с.

24. Воробйов В. І. Еволюція поглядів на поняття «безпека» / В.І. Воробйов // Формування ринкових відносин. – 2010. – № 10. – С. 56-59.

25. Виханский О. С. Менеджмент: [учебник] / О. С. Виханский, А. И. Наумов. – [3-е изд.] – М.: Гардарики, 2002. – 528 с.

26. Вихристюк О. С. Методичні підходи до вимірювання економічної безпеки підприємства/ О. С. Вихристюк // Наукові праці МАУП. – 2010. – Вип. 1 (24). – С. 194-200.

27. Власюк О. С. Теорія та практика економічної безпеки в системі науки про економіку / О. С. Власюк // нац. інстит. проб. міжнар. безпеки при раді нац. безпеки та оборони України .- К., 2008.- 48с.- бібліогр.:–С.59-64

28. Геєць В .М. Концепція економічної безпеки України /[кер. проекту В. М. Геєць]; Ін-т екон. прогнозування НАН України. – К. : Логос, 1999. – 56 с.

29. Геєць В. М. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / В. М. Геєць. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.

30. Геєць В. М. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / Геєць В. М., Кизим М. О., Клебанова Т.С., Черняк О. І. та ін. за ред. Гейця В. М.: монографія / [Геєць В. М., Кизим М.О., Клебанова Т.С., Червяк О. І. та ін.] за ред. Гейця В.М.- Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006.-240 С.

31. Гладченко Т. Н. Анализ экономической безопасности предпринимательской деятельности /Т. Н. Гладченко//Организационно- хозяйственный механизм развития экономики Донбасса: Сб. науч. тр. – Донецк: ДонГАУ. – 2001. – № 1. – С. 18-22

32. Гнилицька Л. В. Обліково - аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства:[монографія] / Л. В. Гнилицька. КНЕУ, 2012.-305с.

33. Головченко О. М. Економічна безпека регіону в гарантуванні стабільності національної економіки: монографія /О. М. Головченко– Одеса: 2008.- 399 с.

34. Голович Н. М. Економічна безпека функціонування сільськогосподарських підприємств: автореферат дис. на здобуття наукового ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.04. «Економіка та управління підприємствами»/ Н. М. Голович – К.: На-

ціональний університет біоресурсів та природокористування України, 2015.-21с.

35. Горячева К. С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства: авторефер. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук: спец. 08. 06. 01 «Економіка, організація та управління підприємствами»/ К. С. Горячева - К.: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2006.- 20с.

36. Гриненко І. М. Наркобізнес та національна безпека / І. М. Гриненко - К.: Сфера, 2002. - 211с

37. Грунін О. А. Економічна безпека організації: [навч. посібник] / О. А. Грунін, С. О. Грунін. – Спб.: Пітер, 2002.- С.12-13

38. Губський Б. В. Економічна безпека України: методологія виміру, стан та стратегія забезпечення: монографія / Б. В. Губський. – К. : ДП «Укрархбудінформ», 2001. – 122 С.

39. Дацків Р. М. Економічна безпека у глобальному вимірі / Р. М. Дацків // Актуальні проблеми економіки.- 2004.- №7(37).- С.143-157

40. Джаман М. О. Теоретико – методологічні основи формування системи економічної безпеки малого підприємництва в Україні [монографія] / М. О. Джаман, Г. О. Гончаров [за ред. Г. О. Джаман].- Полтава: ТОВ «Фірма Техсервіс», 2012- 204с.

41. Діденко Є. О. Управління економічною безпекою підприємства (на прикладі підприємств швейної галузі): автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00. 04 /Є. О. Діденко.- К.: КНУТД, 2012.-20 с.

42. Донець Л. І. Экономическая безопасность предприятия [текст] /Л. І. Донець, Н. В. Ващенко, Т. Е. Андреева: К.: Центр учб. лит-ры, 2008.- 240с.

43. Долженков О.Ф. Особливості гарантування економічної безпеки підприємницької діяльності в ринкових умовах: моногр./О. Ф. Долженков, Ж. О. Головченко заг. ред. О. Ф. Долженков, Ж. О. Жуковська, О. М. Головченко.-Одеса: ОЮІХНУВС, 2007.- 208 с.

44. Довбня С. Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства/ С. Б. Довбня, Н. Ю. Гічова // Фінанси України– 2008. – № 23. – С. 22-24.

45. Дем'яненко Г. Є. Економічна безпека торговельного підприємства: автореф.дис. канд. екон. наук: 08.07.05 / Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім.

М. Туган Барановського.– Донецьк, 2003.– 18 с.

46. Дронов Р. Подходы к обеспечению экономической безопасности / Р. Дронов // Экономист. – 2001. - № 2. – С.42 – 45.

47. Дурдинець В. Боротьба із злочинністю має бути всеохоплюючою й ефективною/ В. Дурдинець// Право України. – 1998. – №. 1. – С. 25-34

48. Дурдинець В. Соціальні ризики та соціальна безпека в умовах природних і техногенних надзвичайних ситуацій та катастроф / відп. ред.: В. В. Дурдинець, Ю. І. Саєнко, Ю. О. Привалов. – К.: Стилос, 2001. – 497с

49. Дроб'язко С.І. Економічна безпека в умовах глобалізації світової економіки: [колективна монографія в 2т.] –Дніпропетровськ: «ФОП Дроб'язко», 2014.- Т.2.- 349с.

50. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення / М. М. Єрмошенко. – К.: КНТЕУ, 2001.–309 с.

51. Єрмошенко М. М. Финансовый менеджмент [текст]: монографія / М. М. Ермошенко, С. А. Ерохин, А. А. Стороженко.- К.: НАУ, 2004.-506с.

52. Євдокімов Ф. І. Індикатори техніко-технологічної складової економічної безпеки підприємства / Ф. І. Євдокімов, Н. С. Белозубенко // Економіка і маркетинг в 21 сторіччі: матеріали III міжнар. конф. студентів і молодих вчених.–Донецьк: РВА Дон НТУ, 2002. – С. 18-20

53. Жаліло А. Я. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави: монографія / Я. А. Жаліло. – К. : НІСД, 2009. – 336 с.

54. Журавльов В .П. Соціальні ризики та соціальна безпека в умовах природних та техногенних надзвичайних ситуацій та катастроф / відп. ред.: В. В. Дурдинець, Ю. І. Саєнко, Ю. О. Привалов. – К.: Стилос, 2001. – 497с.

55. Завадський Й. С. Менеджмент в 3 т./Й. С. Завадський. – Т.1. – 3-тє вид., доп. – К.: Вид-во Європ. ун-ту., 2001. – 542 с.

56. Забродський В. Теоретичні основи оцінки економічної безпеки галузі та фірми / В. Забродський, Н. Капустін // Бізнес- інформ.-1999.- № 15-16.- С. 35-37

57. Задорожний Г. В. Економічна безпека та тіньова економіка/ Г. В. Задорожний, П. О. Іваненко, С. В. Тютюнникова, за ред. Г. В. Задорожного- Х.: ХІБМ,1999.-

206с.

58. Загашвили В. С. Экономическая безопасность России / В. С. Загашвили, А. Оболонський.- М.: «Юрист»,1997.-240с.

59. Захаров О. І. Побудова комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємств/ О. І.Захаров // Вчені записки університету «КРОК».-Вип. 21. – С. 50-58.

60. Зозуля І. Українська нація та її безпека: новий погляд на національну безпеку України [текст] / І. Зозуля // Право України: юридичний журнал.- 2004.- № 5.-С.141-145.

61. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства: навч. посібник / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. – К.: ЦУЛ, 2010.–167с.

62. Ілляшенко С. Н. Складові економічної безпеки підприємств та підходи до їх оцінки / С. Н. Ілляшенко // Актуальні проблеми економіки. 2003. – № 3.–С. 12-19.

63. Іляш О. І. Ідентифікація змісту та ранжування загроз системи соціальної системи соціальної безпеки / О. І. Іляш// Економічна правда. 2012.–№ 5.– С.118- 129

64. Кавун С. В. Інформаційна безпека: підручник / С. В. Кавун – Х.: Вид-во ХНЕУ, 2009. – 246 с.

65. Качала Т. М. Сутність економічної безпеки, як сталого розвитку економічної системи/Т.М.Качала//Сучасні перспективи розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарювання: монографія/ за ред.проф. Мігус І. П. –ТОВ «Малакут».-Черкаси, 2012.- С.27-39

66. Капустин Н. Экономическая безопасность отрасли и фирмы // Бизнес-информ.-1999с.-№11-12.- С.45-47

67. Каламбет С. В. Підходи до трактування економічної безпеки підприємства: [електроний ресурс] / Каламбет С. В., Воропай В. А.– Режим доступу:<http://ekuzt2009.detut.edu.ua/sekcziya-3-lekonomika-zheleznodo-rozhnogo-transportar/192-kalambet-sv-voropaj-va.html>

68. Камлик М. І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект: навч. посіб./ М. І. Камлик. К.: Атіка, 2005. — 432 с.

69. Квасницька Р. С. Деякі методичні аспекти формування системи економічної

безпеки підприємства / Р. С. Квасницька, І. О. Доценко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 2, Т. 1 – С. 34-38.

70. Кваснюк Б. С. Економічна безпека України // Вісник УБЕНПЗ-1998.- №6.-С.8-12

71. Кириченко О. А. Деякі критерії оцінки економічної безпеки підприємств / О. А. Кириченко, О. М. Кириченко, О. М. Івченко // Інвестиції: практика та досвід.- 2008.- № 23, с. 22-23

72. Кириченко О. А. Методологічні основи економічної безпеки суб'єктів господарювання в трансформаційній економіці / О. А. Кириченко, Ю. Г. Кім // Актуальні проблеми економіки.-2008. – № 12. – С. 53-65.

73. Кириченко О. А. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: монографія / [О.А. Кириченко, М. П. Денисенко, В. С. Сідак, С. М. Лаптев та ін.] - К.: ІМБ Університету економіки та права «Крок», 2010.-412с.

74. Кирієнко А. В. Механізм досягнення та підтримки економічної безпеки підприємства. дис. канд. екон. наук: 08.06.01. – К., 2000. – 186 с.

75. Клебанова Т. С. Моделі оцінки, аналізу та прогнозування економічної безпеки підприємства / Т. С. Клебанова, Є. А. Сергієнко // Бізнес Інформ. –2006. –№ 8. – С. 65-72

76. Коваленко К. В. Економічна безпека аграрних підприємств суть та проблеми забезпечення в сучасних умовах господарювання [монографія] / Коваленко К. В., Купріянов С. В.- Донецьк: СПД.- 2010.-210 с.

77. Ковальов Д. Економічна безпека підприємства / Д. Ковальов, Т. Сухорукова // Економіка України.-1998.-№ 10.- С. 48-51.

78. Коженювські Л. Управління безпекою / Л. Коженювські // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – №1 (31). – С. 147-154.

79. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення [монографія] / Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. - К.: Лібра, 2003.-280 с.

80. Козир Т. М. Алгоритм формування концепції забезпечення економічної безпеки / Козир Т. М. // Економіка і управління. - 2009. - № 5. - С.78-82.

81. Корецький Б. Діагностика економічної безпеки суб'єктів господарювання в транзитивній економіці / Б. Корецький // Наукові записки. – 2006. – № 15. – С. 28-34.
82. Корчевська Л. О. Інтеративний підхід щодо дослідження економічної безпеки підприємства / Л. О. Корчевська // Актуальні проблеми економіки.- 2012.- №4,с.175-183.
83. Корчевська Л. О. Аналіз методик оцінки рівня економічної безпеки підприємства /Л. О. Корчевська, А. М. Деменська // Економіка Криму. - 2011. -№ 1 (34). – С. 346-352.
84. Косевцов В. О. Національна безпека України: теорія, реальність, прогноз. –К., 2000. — 78 с.
85. Костенко Т. Д. Економічний аналіз та діагностика стану сучасного підприємства: видання 2-ге перероблене та доповнене. навч. посіб./Т. Д. Костенко, Є. О. Підгора, В. С. Рижиков, А. А. Герасимов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
86. Котлер Ф. Маркетинг, менеджмент, аналіз, планування, впровадження, контроль/Ф. Котлер- Спб.: Петер, 2008.- 354с.
87. Коженювські Л. Управління безпекою/Л. Коженювські//Актуальні проблеми економіки.–2004.–№1 (31).–С. 147-154.
88. Кузенко Т. Б. Тактичне та стратегічне планування економічної безпеки підприємства/Т. Б. Кузенко//Актуальні проблеми економіки.-2004.- № 3 (33).- С.142- 151.
89. Куделя Л. В. Автоматизовані облікові системи — інструмент забезпечення економічної безпеки підприємства/Л. В. Куделя // Вісник ХНАУ «Серія «Економічні науки» Випуск № 6. 2013.- С.56- 67.
90. Куделя Л. В. Дослідження чинників впливу на стан управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств /Л. В.Куделя// Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: «Економічні науки» Випуск № 33.Частина I . 2013.- С. 45-56.
91. Куделя Л. В. Визначення доцільності організації та створення служби економічної безпеки сільськогосподарського підприємства / Л. В. Куделя // збір. наук. праць Сумського національного аграрного університету, Серія «Економічні науки». Випуск № 4. 2013.- С.123-128.

92. Куделя Л.В. Підходи щодо оцінки економічної безпеки потенціалу підприємств / Л.В. Куделя, Я.Р. Ярема, А.Х. Мухсін., Н. А.Хусейн// Вісник Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля. м. Луганськ, Частина I. - 2013р. № 16.-С.56-63.(аспірантом запропоновано підходи щодо оцінки економічної безпеки підприємства)

93. Куделя Л. В. Підходи щодо оцінки економічної безпеки стратегічного розвитку підприємств / Л.В. Куделя, А.Х. Мухсін, Н.А. Хусейн // Вісник Східноукраїнського національного університету В. Даля. м. Луганськ.-2013р.- Частина II. № 17.- С.89-93.(аспірантом запропоновано підходи щодо оцінки економічної безпеки підприємства).

94. Куделя Л. В. Основні інструменти забезпечення економічної безпеки підприємства /Л. В.Куделя//Науковий вісник Луганського національного аграрного університету. м. Луганськ. Серія «Економічні науки», № 59, 2014.- С.90-98.

95. Куделя Л. В. Формування концепції забезпечення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств / Л. В.Куделя //Науковий вісник Херсонського державного університету: збірник наукових праць. м. Херсон, Серія «Економічна науки». Випуск V.Частина II 2014. –С.123- 131.

96. Куделя Л. В. Формирование антикризисного механизма экологического менеджмента–маркетинга в стратегическом развитии предприятия / Л. В. Куделя, П. І. Мірошніченко, К. Алалмі, А. Навафлех // Наукові питання в сучасному світі: теоретичні основи і прогресивні методи: економіко науково -дослідні статті: Видавництво В & М, Каліфорнія, Сан-Франциско 2014.- 148с.

97. Куделя Л. В. Формирование организационно-экономического механизма управления экономической безопасностью сельскохозяйственных предприятий/ Л. В. Куделя, А. В. Родионов//Интеграция науки и практика, как механизм развития наукоёмких технологий производства: сборник научных статей за материалами IV Всероссийской научно-практической конференции, Каменск-Шахтинский,12 ноября 2014г.- Новочеркасск: ЛИК, 2015.-С.20-27

98. Куделя Л. В. Оцінка економічної безпеки підприємства в сучасних умовах господарювання /Л. В. Куделя // Журнал видавництва «Index copernicus ICV 5.15 Реда-

ктора «Assotiation 1908 Serice» Германія - Франція –США, 31 березня 2015.- С. 60 - 66.

99. Куделя Л. В. Побудова організаційної моделі моніторингу фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств / Л. В. Куделя/ II міжнародна науково-практична конференція [Проблеми розвитку сучасної економіки і права, видавництво «Ноулідж». Том I.], м. Луганськ, 13-14 грудня 2012.- С. 89-92.

100. Куделя Л. В. Способи та підходи щодо визначення поняття «економічна безпека підприємств»/Л. В. Куделя // матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції [Економічні, екологічні і соціальні проблеми вугільних регіонів СНГ, Видавництво Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля], м. Краснодар, 19 квітня 2013.- С. 23-34.

101. Куделя Л. В. Способи та підходи щодо визначення поняття «економічної безпеки»/Л. В. Куделя // матеріали III міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, м. Луганськ, 12-13 грудня 2013.- С.67-69.

102. Куделя Л. В. Інформаційна безпека — невід'ємна складова національної безпеки підприємств в умовах інформаційної епохи розвитку суспільства/Л. В. Куделя // матеріали міжнародної науково - практичної конференції із міжнародною участю студентів та молодих вчених [Виховання, освіта, менеджмент, філософія, право: історичний аспект], м. Євпаторія, 17-20 вересня 2013.- С.76-79.

103. Куделя Л. В. Стратегічне управління — один із аспектів ефективного управління безпекою сільськогосподарських підприємств / Л. В. Куделя // матеріали міжнародної науково-практичної інтернет конференції [Актуальні питання економіки та управління і сучасних соціально-економічних умовах], м. Дніпропетровськ, 14-15 жовтня 2013.- С.119-123.

104. Куделя Л. В. Механізм управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств / Л. В. Куделя//III міжнародно-практичної конференції [Проблеми розвитку сучасної економіки і права Том I], м. Луганськ, 12-13 грудня 2013.- С.123-126.

105. Куделя Л. В. Визначення доцільності організації та створення служби еконо-

мічної безпеки на сільськогосподарських підприємствах/Л. В. Куделя//матеріали міжнародної науково - практичної конференції[Стратегічні напрямки та аспекти соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації], м. Хмельницьк, 18-20 квітня 2013.- С. 234-237.

106. Куделя Л. В. Економічна стійкість підприємства, як один із показників економічної безпеки підприємства / Л. В. Куделя // матеріали I міжнародно-практичної конференції [Економічні підсумки 2013р. Частина I], м. Сімферопіль, 27-28 грудня 2013.- С.112 -115.

107. Куделя Л. В. Організаційна модель фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств / Л. В. Куделя / матеріали Всеукр. інтернет конференції молодих вчених і студентів [Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки за ред. І. О. Мельник та ін.], м. Миколаїв, 17-19 квітня 2014.- С. 432-435.

108. Куделя Л. В. Методика оцінки рівня економічної безпеки сільськогосподарських підприємств/ Л. В. Куделя / матеріали I Всеукраїнська інтернет конференція [Україна в геоeкономічному просторі, глобальні виклики, сучасні тренди розвитку соціально-культурної трансформації], м. Тернопіль, 16 травня.- 2014.- С. 234-237.

109. Куделя Л. В. Кадровий потенціал, як механізм забезпечення економічної безпеки підприємства /Л. В. Куделя // матеріали міжнародна науково- практичної конференції [Актуальні проблеми світової і національної економіки в умовах глобалізації Частина I], м. Одеса, 21-22 лютого 2014.- С.189-191.

110. Куделя Л. В. Стратегія управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств / Л. В. Куделя // матеріали V науково-практичної конференції [Проблеми розвитку сучасної економіки і права, Том I, Видавництво «Ноулідж»], м. Кам'янець–Шахтинський, 17 грудня 2014.- С.54-58.

111. Куделя Л. В. Сутність управління системою економічної безпеки підприємств, як суб'єктів господарювання / Л. В. Куделя//матеріали міжнародної науково-практичної конференції [Розвиток нової економічної системи на світовому та державному та регіональному рівнях], м. Львів, 31 січня 2015.- С. 76-79.

112. Куделя Л. В. Визначення показників оцінки та сфер впливу на систему управління економічною безпекою підприємства/ Л. В.Куделя //Аграрна наука, освіта,

виробництво: європейський досвід для України, м. Житомир, 10 листопада 2015.- С.110-113.

113. Куркін М. В. Контроль та захист економічної безпеки діяльності підприємств / М. В. Куркін, В. Д. Понікаров, Д. В. Назаренко. – Харків: ФОП Павленко О. Г., ІНЖЕК, 2010. – 300 с.

114. Куценко В. Й. Економічна безпека підприємства [метод. реком. для самос. роботи] / [Куценко В.Й.]- Д.: ДНУ ім. О. Гончара, 2014.- 16с.

115. Кушнірчук Ю. М. Проблеми трактування сутності категорії економічної безпеки [текст] / Ю. М. Кушнірчук // Науковий вісник НЛТУ України.– 2009. – Вип. 19.9. – С. 205–210.

116. Лаптев С. М. Концепція економічної безпеки антикризового управління економікою України:науково - аналітична доповідь/Лаптев С. М., Сідак В. С., Пригунов П. Я., Захаров О. І. - К. Університет економіки та права «Крок», 2009.- 64с.

117. Ліпкан В. А. Теорія національної безпеки: підручник/ В. А. Ліпкан. - К.: КНТ, 2009. – 631 с.

118. Лысенко Ю. Г. Механизмы управления экономической безопасностью [Лысенко Ю. Г., Мищенко С. Г., Руденський Р. А., Спиридонов А. А.]-Донецк: ДонНУ, 2002.-178с.

119. Лісовська О. Л. Економічна політика і економічна безпека України: навч. посіб./О. Л. Лісовська — К. Вид-во НАСБ України, 2003.-183с.

120. Лобанова Н. Система управління станом економічної безпеки підприємства: проблемні питання, концепція розвитку / Н. Лобанова // Економіст.– 2005.–№ 2. – с. 52–56

121. Лойко В. В. Діагностика стану економічної безпеки об'єктів національної економіки/ Економічна безпека національної економіки: інвестиційно-інноваційний аспект: монографія/ [Грищенко І.М., Денисенко М. П., Гречан А. П., Лойко В. В. та ін]; за заг. ред. чл.- ред. кор. НАПН України, д.е.н., проф. І. М. Н. Грищенко, д.е.н. проф. Денисенко М. П., д. е. н. проф. Гречан А. П., к. е. н. доц. Лойко В. В. – Донецьк: РВВДВНЗ «ДонНТУ», 2012.- .118-134(430с.)

122. Лоханова Н. Система управління станом економічної безпеки підприємства:

проблемні питання, концепція розвитку / Н. Лоханова // Економіст. - 2005. - № 2. - С. 52 –56.

123. Мак-Мак В. П. Служба безпеки підприємства як суб'єкт частини правоохоронної діяльності: монографія / В. П. Мак-Мак. – М.: Компанія «Спутник+» №, 2003. – 220 с.

124. Мазур І. І. Корпоративний менеджмент: справочник для професіоналів / І. І. Мазур, В. Д. Шапиро, Н. Г. Ольдородге і др.]; під ред. І. І. Мазура.- М.: Вища школа, 2003, 1077с.

125. Малик Я. Й. Економічна безпека України: внутрішні та зовнішні чинники: навчальний посібник / Я. Й. Малик, С. Д. Гелей, М. Д. Лесечко та ін. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 256 с.

126. Манцуров І. І. Побудова ієрархічної структури складових економічної безпеки підприємства / І. І. Манцуров, О. В. Нусінова // Ефективна економіка. – 2011. – № 9 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_9_7

127. Мороз О. В. Концепція економічної безпеки сучасного підприємства: монографія / О. В. Мороз, Н. П. Карачина, А. А. Шиян. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 241 с.

128. Мойсеєнко І. П. Моделі аналізу економічної безпеки суб'єктів господарювання / Мойсеєнко І. П., Демчишин М.Я. //Актуальні проблеми економіки. - 2010. - №10 (112). – С. 64-73

129. Мочерний С. В. Економічна безпека в контексті державного суверенітету України // Економічна безпека в контексті державного суверенітету України // Економіка України.-1998.- № 4. С.4-12

130. Мочерний С. В. Економічна енциклопедія: в трьох томах / ред. кол. С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Т.1- Київ, Видавничий центр «Академія», 2000- 864с.

131. Мікуліна М. О. Фінансова безпека розвитку сільськогосподарських формувань / М. О. Мікуліна, Ю. В. Скрипник // Вісник Сумського національного аграрного університету.Серія «Фінанси і кредит».- 2007.-№ 2.- С.132-137

132. Мунтіян В. І. Економічна безпека України / Мунтіян В. І. – К.: Вид-во КВІЦ, 1999.- 464с.

133. Муратова Н. К. Экономическая безопасность предприятия как успешная составляющая современного бизнеса [текст] / Н. К. Муратова // Вестн. Рос. нового унта. – 2011. – № 2. – С. 133–137
134. Нагорна І. І. Оцінка стійкої економічної безпеки підприємства / Економічний простір.- 2008.- № 19.-С. 243.-255.
135. Назаренко Д. В. Роль защиты экономической безопасности в обеспечении эффективной работы предприятия / Д. В. Назаренко // Бизнес информ. – 2008.-№ 9. – С.45-49.
136. Ніколайчук М. В. Стратегічні аспекти забезпечення економічної безпеки України у системі переваг членства у НАТО// Науковий вісник ПСКУ.-2008. № 2.Ч.1-С.37- 92.
137. Нижник Н. Р. Національна безпека України (методологічні аспекти стан та тенденції розвитку): навч. посіб. для вищих навч. закладів / Н. Р. Нижник, Г. Л. Ситник. В.Т. Білоус. Ірпінь, 2000. – 304 с.
138. Ніколаюк С. І. Безпека суб'єктів підприємницької діяльності [текст] : курс лекцій / С. І. Ніколаюк, Д. Й. Никифорчук. – К. : КНТ, 2005. – 320с.
139. Новікова О. Ф. Економічна безпека: концептуальні визначення та механізми забезпечення: [монографія] / О. Ф. Новікова, Р. В. Покотиленко. – Донецьк: НАН України, Ін-т економіки промисловості, 2006. – 408
140. Одинцов А. А. Экономическая и информационная безопасность предпринимательства : учеб. пособ. [для ВУЗов] / А. А. Одинцов. – 2-е изд. [испр. и доп.]. – М.: Изд-во «Академия», 2008. – 336 с.
141. Олейников Е. А. Основы экономической безопасности (государство, регион, предприятие, личность): учебн. пособие/ Е. А. Олейникова.-М.:ЗАО "Бизнес школа Интел Синтез",1997.-228с.
142. Осовська Т. В. Менеджмент організацій [навчальн. посібник] / Т. В. Осовська, І. В. Осовський.-К.: Кондор, 2005.-860с.
143. Папехин Р. С. Индикаторы финансовой безопасности предприятий / Р. С. Папехин.- Волгоград: Волгоградское научное изд-во, 2007.– 16с.
144. Пастернак-Таранушенко Г. А. Економічна безпека держави. Статистика про-

цесу забезпечення / Г. Пастернак -Таранушенко, за ред. проф. Б. Кравченко.- К.: Кондор, 2002.-302 с.

145. Пашнюк Л. О. Економічна безпека підприємства: сутність, складові та чинники забезпечення /Л. О. Пашнюк// Інвестиції: практика та досвід.- 2012.- № 22.- с.48-50

146. Петрович Й. М. Економіка підприємства: підручник / Й. М. Петрович, А. Ф. Кіт, О. М. Семенів та ін. за ред. Й. М. Петровича.- Львів: новий світ- 2000, 680с.

147. Підлипна Р. П. Теоретико–методологічні основи соціальної безпеки // Р. П. Підлипна // Науковий вісник Ужгородського університету.-2015.- № 2, С. 97-100.

148. Покропивний Ф. Економіка підприємства: [підручник 2- ге вид., переб, допн.] / під ред. Ф. Покропивного, К.: КНЕУ, 2000- 528с.

149. Пономарьов В. П. Економічна безпека підприємства: сутність, трактування, точки зору / В .П. Пономарьов // Менеджер. - 2002. – № 1(17). – С. 67-71

150. Пономаренко В. С. Аналіз даних у дослідженнях соціально-економічних систем: монографія / В. С. Пономаренко, Л. М. Малярець // Харківський національний економічний ун-т.- Х.: «ІНЖЕК», 2009.- 432с.

151. Полянська А. С. Сучасні технології управління економічною безпекою сільськогосподарського підприємства / А. С. Полянська, Т. А. Трощенко //Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. -№ 28. – С. 164-168.

152. Полозова Т. В. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства: проблемні аспекти / Т. В. Полозова, М. Ю. Журавель // Вісник економіки, транспорту і промисловості. – 2010.– № 29. – С. 355-358.

153. Поршнева А. Г. Управление организацией:[учебн. под. ред. А. Г. Поршнева, З. П. Рум'янцева, Н. А. Соломатіна, Й. С. Завдського] – М. : ИНФРА-М, 1999. – 669 с.

154. Прохорова В. В. Управління економічною безпекою підприємств : монографія / В. В. Прохорова, Ю. В. Прохорова, О. О. Кучеренко. – Х.:УКРДАЗТ, 2010. – 282 с.

155. Привалов Ю. Соціальна експертиза: підходи і методи / Ю. Привалов, О. Рогожин, Ю. Саєнко // Вісник державної служби України. – 1998. – № 2. – С. 68-76.

156. Привалов Ю. Соціальні індекси: теорія і практика [текст]/ Ю.Саєнко, Ю. Привалов, Г. Чепурко та ін. //Соціалогія: теорія, методи, маркетинг: наук. Теорет. часоп.- 2014.- № 6, С.101- 127

157. Прокопенко О. В. Аналіз методів оцінки стану економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства / О. В. Прокопенко, М. Д. Домашенко // Проблеми науки. – 2011. – № 5. – С. 22-25.

158. Радзина Е. В. Экономическая безопасность: сущность и тенденции развития: автореф. дис. канд. экон. наук: 08.00.01/ Радзина Е. В. –М.,1998.-23с.

159. Рябкіна І. В. Оцінка фінансової складової економічної безпеки підприємства / І. В. Рябкіна, Ф. І. Євдокімов // материалы V междунар. студ. науч. конф. «Экономика и маркетинг XXI века». – Донецк : РВА ДонНТУ, 2004. – С. 27–32

160.Роздобудько В. С. Ресурсне обґрунтування економічної безпеки підприємства: [електроний ресурс] / В. С. Роздобудько.– Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=289>.

161.Романюк А. В. Взаимосвязь экономической безопасности и теории рисков/ А. В. Романюк //Горный информационно-аналитический бюлетень.–2007.–№ 12. – С. 65.

162. Реверчук Н. Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур: монографія / Н. Й. Реверчук. – Львів : ЛБІ НБУ, 2004. – 195

163. Ситник Г. П. Національна безпека України: теорія і практика: навчальний посібник. / Г. П. Ситник, Олуйко В. М., Вавринчук М. П. - Хмельницький; К.: Вид-во «Кондор», 2007. – 616 с.

164. Соколенко Т. М. Економічна безпека підприємства в умовах транзитивної економіки / Т. М. Соколенко // матеріали VII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Наука і життя: сучасні тенденції, інтеграція у світову наукову думку» (19-21 травня 2011р.)– [електронний ресурс].–Режим доступу: <http://intkonf.org/kand-ped-n-sokolenco-tmekonomichna-bezpeka-pidpriemstva-v-umovah-tranzitivnoyi-ekonomiki>.

165. Сорока І. В. Теоретико-методологічні аспекти формування системи економічної безпеки підприємства / І. В. Сорока // Актуальні проблеми економіки.–2009.–№

12 (102).–С. 114-122.

166. Степаненко О. В. Економічна безпека, як ключовий чинник успіху діяльності машинобудівного підприємства/ Актуальні проблеми економіки.- 2012.- № 45.- С.56-58.

167. Сумець О. М. Стратегії сучасного підприємства та його економічна безпека / О. М. Сумець, М. Б. Тумар. – К. : Хай-Текпрес, 2008. – 400 с.

168. Сухоруков А. І. Програмно-цільовий підхід до забезпечення економічної безпеки України / А. І. Сухоруков / Стратегія економічного розвитку України. Інститут стратегічних досліджень НАН України. – Вип. II– III. – К., 2000. – С. 14–21.

169. Слободяник Т. М. Запровадження комплексної системи оцінки економічної безпеки та оцінка її ефективності на сучасному підприємстві/ Т. М. Слободяник // Економічний простір. – 2008. – № 12/2. – С. 22-27.

170. Статистичний щорічник Луганської області за 2010р./ за ред. О. М. Прокопенко/гол. упрв. статистики в Луганській області.- м. Луганськ, 2010.- 84с.

171. Статистичний щорічник Луганської області за 2011р./ за ред. О. М. Прокопенко/ гол.упр. статистики в Луганській області.- м. Луганськ, 2011.- 84с.

172. Статистичний щорічник Луганської області за 2012р./ за ред. О. М. Прокопенко/ гол. упр. статистики в Луганській області.- м. Луганськ, 2012.- 84с.

173. Статистичний щорічник Луганської області за 2013р./ за ред. О. М. Прокопенко/ гол. упр. статистики в Луганській області.- м. Луганськ, 2013.- 84с.

174. Статистичний щорічник Луганської області за 2014р./ за ред. О. М. Прокопенко/ гол. упр. статистики в Луганській області.- м. Луганськ, 2014.- 84с.

175. Судакова О. І. Формування концептуальних засад планування економічної безпеки підприємства/О. І. Судакова // Економічний простір.-2009.-№ 23/2.- С.204-213

176. Судакова О. І. Служба економічної безпеки підприємства, як умова його сталого розвитку [електронний ресурс] /О. І. Судакова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10._ENXXIV_2007//Economics/21877.doc.

177. Тамбовцев В. Л. Экономическая безопасность хозяйственных систем: структура проблемы / В. Л. Тамбовцев // Вестник МГУ: сер. 6. Экономика. – М.: МГУ,

1995. – Т. 3. – С. 3.

178. Трегобчук В. Ресурсно- екологічна безпека, як складова національної безпеки України / В. Трегобчук//Економіка України. -1999.-№ 2, С.4-14

179. Федонін О.С. Потенціал підприємства :формування та оцінка: [навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл.]/ О.С .Федонін,О. І .Олексюк, І. М. Репіна.-К.: КНЕУ, 2004.- 316с.

180. Фісуненко П. А. Сучасні підходи до визначення сутності економічної безпеки підприємства / Фісуненко П. А., Нагорний В. В., Левченко В. Ф. // Економічний простір. – 2008. – № 20/1. – С. 139- 144. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/kpr/2008_20/1/fisun.pdf.

181.Фірсов Є. О., Кочетков О. В., Супіханов Б. Н. Оперативний аналіз сільськогосподарського виробництва.- Бібліотека передового досвіду.-Донецьк, 1987.-48с.

182. Фірсов Є. О. Розвиток теорії вартості та ціноутворення./ Е. О.Фірсов // Економіка АПК.-.2014,- № 3, С.42-49.

183. Франчук В. И. Корпоративные отношения в системе безопасности акционерных обществ [текст]/ В. И. Франчук // Проблемы экономики.-2009.-№11.- С.145-150

184. Фоміна М. В. Сучасний економічний розвиток: загрози, проблеми, перспективи. [монографія] / М. В. Фоміна, В. В. Приходько, І. Г. Мішина.–Донецьк: ДонНУЕТ, 2008. – 230с.

185. Франчук В. І. Теоретична модель системи забезпечення економічної безпеки акціонерних підприємств / В. І. Франчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.8. – С. 158.

186. Хаммер М. Ринжениринг корпарации: манифест рпеволюции в бизнесе: пер. с англ. /М. Хаммер, Д. Чампи- Изд- во Манн, Иванов и Фербер.-2005.-118с.

187. Хенс Л., Мельник Л., Бун Э. Экономика природопользования.-К.: науч. мысль.-1998.-480с.

188. Хлобистов Є. В. Екологічна безпека трансформаційної економіки / Є. В. Хлобистов. – К. : Агентство «Чорнобиль інтерінформ», 2004. – 336 с.

189. Хромушина Л. А.Сутність та принципи еколого- економічної безпеки розвитку сільськогосподарських підприємств // Л. А.Хромушина//Актуальні проблеми

економіки .- 2011.-№ 5, С.13-18

190. Цимбалюк В. С. Інформаційна безпека підприємницької діяльності суспільства: визначення сутності та змісту поняття в умовах входження України до інформаційної глобалізації кіберцивільності/В. С. Цимбалюк//Підприємство, господарство, право.- 2007.- №37.- С.88-90.

191. Чубарук Т. І. Проблеми законодавчого забезпечення інформаційної безпеки в Україні/Т. І. Чубарук // Право України.- 2007.- № 9.- С. 67-69

192. Шабінський О. В. Економічна безпека підприємств аграрного сектора України: теорія, методологія та механізм реалізації: автореф. дис. д-ра екон. наук: 08.00.04 / Луган. нац. аграр. ун-т.—Луганськ, 2010.— 40с.

193. Шинази Г. Сохранение финансовой стабильности предприятия / Г. Шинази. — Вашингтон : международный валютный фонд, 2005. — 26 с.

194. Шамрай М. І. Фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств в контексті їх економічної безпеки /М. І. Шамрай // [електрон.ресурс] - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/9_KPSN_2011/Economics/12_82565.doc.htm

195. Шваб Л. І. Економіка підприємства: навч. посібн. для студ. вищих навчальних закладів / Л. І. Шваб.- К.: Каравела, 2004.-568с.

196.Швець Н. І. Економічна безпека в управлінні персоналом [текст]/Н. І. Швець//Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. Випуск 36(1). — Донецьк, 2009. — С. 179 —184.

197.Швиданенко Г. О. Сучасна технологія діагностики фінансово- економічної діяльності підприємства: монографія /Г. О .Швиданенко, О. І. Олексюк.-К.: КНЕУ, 2002. - 192с.

198. Швиданенко Г. О. Економічна безпека бізнесу: [навч. посіб.] / [Швиданенко Г. О., Кузьомко В. М., Норіцина Н. І. та ін.] за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко. — К: КНЕУ, 2011.—511

199.Шевченко І. Особливості формування економічної безпеки підприємства/І. Шевченко //Наука молода. — 2010. — №10. — С. 178-181

200. Шкарлет С. М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект/ С. М. Шкарлет: монографія.- К.: Книжкове вид-во НАУ, 2007.- 436с.

201. Шкарлет С. М. Еволюція категорії «безпека» в науковому та економічному середовищі / С. М. Шкарлет //Формування ринкових відносин.-2007.- № 6.- С.7-12
202. Шлыков В. А. Комплексное обеспечение экономической безопасности предприятий: [учеб. пособ.]/В. В. Шлыков.- СПб: «Алетейя», 1999.-138с.
203. Шлемко В. Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. – К. : НІСД, 1997. – 144 С.
204. Шемаєва Л. Г. Економічна безпека підприємств у стратегічній взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища: автореф. дис. д-ра. екон. наук 21.00.04 / Л. Г. Шемаєва. – К., 2010. – 39 с.
205. Штангрет А. М. Економічна безпека підприємства в умовах антикризового управління: концептуальне визначення та механізм забезпечення: монографія/А. М. Штангрет, Я. В. Котляревський, М. М. Караїм. – Львів: вид-во Укр. акад. друкарства, 2012. – 288 с.
206. Щербань В. П. Організаційно-економічний механізм продовольчої безпеки регіону / В.П. Щербань // – Суми: Козацький вал, 2000. – 288 с.
207. Ярочкин В. И. Система безопасности фирмы/ В. И. Ярочкин.- М.Ось- 89, 1997.- 185с.